

ЭНГСИЭЛИИ

• Нам улуунун хаһыата • 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

1999 с.
От ыйын
31
күнэ
субуота
№ 94 (8623)

Бүгүн биир дойдулаахпыт Илья ЧАБЫЛҔАН төрөөбүтэ 85 сыла туолла

ТАЛЛАН БҮРЭ

АНАБЫЛ

И.Д.В.

И.Д. Винокуров-Чабылҕанна аналаах матырыйааллары хаһыат 2 стр. ааҕыт.

Биирдэ иэйэр муза көппүтэ
Сайсары киэнг тулатынан
Эргэ хомус кынатын тарпыта
Алҕас көмүс кынатынан.
Онно хомуһа дыгигиһиэн
Дьикти дорҕоон тыһаабыта,
Ааспыт күннэри дьүрүһүйэн
Аргыйи мизэх ыллаабыта...
Доҕоруом! «Өтөх төһүргэһэ,
Сурт кэриэһэ» диин эмиэ баар;
Манна баар айыһыт алгыһа,
Аптаах кырыһа манна баар...
Бу силлиэлээх муораҕа сылдьан,
Кыһалҕата суох мин ылым,
Киниэхэ, былыр оонньуу сылдьан,
Харах уутун түһэртим диэм...
1937 сыл, Хатын Арыы.

АНЫ КҮНҮН ҮРДЭ САБЫЛЛЫА

«Бырдьа бытык» буолбут бэкээринэ таас дьизитин тутуута эмиэ салҕанна. Аны «тонгоруллубакка» силигэ ситиэ дуо?

Намга бэкээринэ таас дьизитин тутуу 1989 с. саҕаламмыта. Тохтобул кэнниттэн 1993 с. Мархатааҕы «Севергруппстрой» тэрилтэтэ тутууну салгыы сылдьыбыта. Уп-харчы суоҕуттан эмиэ тохтообута. 1995 с. республика правительствота ыһтар тутууларыгар киирэн баран үп суоҕунан үһүстээн «тонгоруллубута». Тыһын суолталаах баараҕай тутуу «бытыктанан» барбыта, кэлэр-барар дьон хараҕын аалбыта. Уон сыл буолан баран Намнааҕы улусПО быйыл бу тутуутун салгыыга эмиэ ылсыта.

диэри таһаардылар. Матырыйаал кэлиитэ атахтаабатаҕына, үлэ тэтимнээхтик барыа дии саныбыт. Аны күһүн тыһынны түһүөр диэри көндөйүн туруоран, үрдүн сабар былааннаахпыт.

Улэни хаһаайыстыбаннай ньыманан бэйэ үбүлээһининэн ыһта сылдьабыт. Манна Кондратьев Т.А. салайааччылаах олохтоох бэйэбит ыччаттарбытыттан сүүмүрдэммит биригээдэ бэркэ үлэли сылдьар, — диин көпсөйүр улусПО сөбүстүтүн председателэ А.И. Корнилов.

— Таас бэкээринэ 1991 с. сметанан көрүлүбүт сыаната 606 тыһ. солк. этэ. Билигин сана сыанаҕа таһаардакка лаппа үрдүүрү чуолкай. Доугабарга улуус дьаһалтата, чуолкай кыра блогу, керамзиты, цемени булан хааччыйарга эбэһинистэммитэ. Бүгүңгү туруунан 24 тыһ. устуука кыра блогу булуохтааҕыттан 2 тыһ. устууканы биэрдэ. Оттон 40 ты. цемени булуохтааҕыттан 8 ты. хааччыйда. Кэтэхэ сагаан баран бэйэбит сүүрэн-көтөн биллигини туруунан 16 тыһ. устуука кыра блогу булуунубут. Аны 6-7 тыһ. устууканы эбии көрдөнөхпүтүнэ, барытын сабыахпыт диин олоробут. Мохсоҕоллохтон 48 ты. цемени буллубут, керамзиты - 117 кубу. Күн бэрэхэ «Холбос» респотребсоюзка сылдьан оборудованиены ыйыталаспынар боппуруос быһаарыллара ыараабытын эттилэр. Итиннэ кибилик буһарар 3-түү ты. кыамталар икки оһох туруохтаах.

Уолаттар бэркэ үлэлиллэр. Тутууну ыһтар биригээдэбит үчүгүйдик үлэлиир. Кинилэри кытта онорсубут доугабарбытыгар олобуран оһоһулуубут үлэ түмүгүнэн хамнастарын, төһө да ыарахаттардаах буоллар, кэмигэр төлөһөн иһэбит.

Түһүнүгү, аанын сакаастыахтаахпыт. Көндөйүн бүтэрин иттир ситимин ыһтар баҕалаахпыт. Бэйэбит үһүтүгүнэн буолан, Кыһаары тахсыах курдук, — диин этэр тутууну көрүүгэ-истиһгэ сыһыарыллыбыт, улусПО техотделын начальнига Сивцев Г.Н.

К. ОЛЕСОВ

Тыа сирэ уонна ырыынак

Историята биллэринэн ааспыт үйэ ортотугар Хатын Арыынаһи-лигэр аттакылар олохсуйан бурдук ыһан хортуоппуй олордон үлэ-лээн-хамнаан ааспыттара. Оччолорго «Саламандра» диин

рин туһунан киһи улаханник сэр-гиирэ, кэрэхсирэ суох, сии биир атыттар курдук «тийибэт тирии, тарпат тараһа» дииххэ сөп. Оннук-манник фондаларга, нолуоктарга курдары аһар, паайдарын кытта

хан олох диэтэрбит тыа сиригэр сайдар суолбут туохханы, хайдах ыһан иэс-күүс дьэбэрэтигэн тах-сабытты, күүһү-күдэҕи түмэрби-тигэр ханник суоллар-истэр ба-алларый, атын улуустарга сонун-

сэргэх уларыһылар бааллар дуо о.д.а. үгүс элбэх ыйытылар, тууйулуубут санаа-лар тизэргэн иһигэр хааллахтарына кэлэр үйэҕэ да кур бэйэбит кубулуйбакка олору-охпут дуо? Биттэр долгунна оҕустарбыт оҕочолуу ким эмэ нөһүгө биэрэктэн ура-ҕас уунан кытылҕа тардан таһаарарын кэтээн олоробут дуо?

Онуоха-маньаха диэри үлэли үөрэм-миттэринэн, ким хай-дах төбөтө батарынан ырыынак уустук усу-луобуйаларыгар сөп түбөһэ саты-ыллар. Мин көрдөхпүнэ, бу «Дал-бар» кооперативы улахан соҕус кэ-лэх хаһаайыстыбаҕа холоуохса сөп. Оччотугар соторуутаарыта Ил Түмэн киэн истигэ таһаарыт «Кэтэх хаһаайыстыба туһунан» Сокуон бырайыага олоххо киирдэ-бинэ эмиэ хаттаан регистрация, дьүһүн кубулуйуу барыан сөп.

Тыа сиригэр производствоньы оннуан хаалларыт, салгыы сай-ыһнарабыт диин сорук бэбиэскэт-тэн уһулла илик буолларына тыа хаһаайыстыбатын министрствота, улуустаағы управлениета ди-ринник хорутан, баар опыты тү-мөн, бааһынай хаһаайыстыба-лар үлэлэрин-хамнастарын дьа-латынан ыһпакка күннэтэ дьа-рыктанара наада буолбут.

В. КАСЬЯНОВ

ДОЛГУННА ОБУСТАРБЫТ ОҔОЧОЛУУ

Кэлэр үйэҕэ суһаҕа төһөнөбүт дуу...

«Общество» түмүлээ-дүбүтүт. Билигин Шмидт да-риэбит сөргэ быһыр-дылээтүт дьизиттэр тутуулаах тураллар, ойуккалабыт бач-чааһына диэри сөнөх туруулаахтар. Биир он-нук дьизэ «Далбар» кооператив салайаач-чыты Дукина Варвара Ивановна көрсөн кэпсэтистим. Кини өссө коллективнай пред-приятие баарына 1994 сыллаахха «Саламан-дра» диин ааттаах хаһа-айыстыба төрүнэн тус-па үлэ-хамнас түбүгэр түспүтэ. 1997 сыллаахха Г.Г. Уваровскайды-кыттыһан кооператив төрүнэр. Бу кооператив урагыта диин үлэ-хамнаста кыттыспыт икки хаһаай-ыстыба тус-туһунан сирдээх-уот-таах, сүөһүлээх-астаах, техника-лаах буолаллар эбит.

Онон Варвара Ивановна гос-поддержка үбүн, уматык кэллэри-нэ үлэстэргэ биригэ буола түһэ-бит, ол кэннэ ким хайдах былаан-нааһынан бэйэтэ үлэҕэ турунар диир. Бэтэрээ аңардар 2 гектар-ды сиргэ хортуоппуй, сүбүөкүлэ, моркуоп олордоллор, оттон хаппы-ыстаҕа үгүөрү соҕустук - 4 гектары анаабыттар. 87 төбө улахан сүөһүлээх, борооскулун, ньирэй-диин 100-тэн тахса сүөһүнү көрөллөр-истэллэр. Маны таһынан 19 сылгы, онтон 12-тэ биз, 8 сиби-иннэ иитэллэр.

Техника чаһын аһыннахха эргэ-урба соҕус «Беларусь» трак-тор баар эбит, шааи үлэһигэр Иса-ков агрегатын ыһыттар. «Үүт ас-кытын ханна батарабыт?» дииһгэ Варвара Ивановна «Үрүг ас» ти-рэх бааһынай хаһаайыстыбаҕа тут-таралларын билиһиннэрдэ. Онуо-ха бидонуан кыра массыналаах киһини кэпсэтэн тастараллар эбит. Дыл устата 8 ты. үүтү туттарарга доугабардаспыттар. Уваровскай-дар эмиэ «Үрүг аска» 6 ты. үүтү туттарыахтаахтар.

Былырынныгы үүнүүлэрин ырыынактарынан уонна куораттан тахсар дьонго туттаран балаһы-анньаттан тахсыбыттар. Үп эргии-

соһулан кэлбит пенсионнай фон-даҕа 27 тыһ. солк. иэстэрэ күн бүгүнүгэр диэри ыйанан сылдьар. Ити курдук тус бэйэ хаһаар буһа, буккулла сылдьар бааһынай-дар салгыы улаханник сайдар, производствоньы кэнэтэр кыахтара суох курдук. Үрдэ суох өрөмүөн, сыбаарка көмөтүнэн сүүрөн мун-нанар техника сотору кэмминэн отой эргэрин турунан кобистэри-нэ биирдирилээн бытанан олодор ха-һаайыстыбалар саҕа трактордары, онтон да атын туһалаах тэриллэри атыһаһаллара ырааһынан кыла-лыбат. Итинник салгыы бытанан олодохторуна кыһалҕаттан бы-лыргы ньымаларга көһүөхтөрө — суханан, ат көлөнөн сирдэрин онгосторго күһэллээхтэрэ, сыһыа дьөүс натуральной хаһаайысты-баҕа кубулуйуохтара. Билигин си-эринэн Россия киэн уорҕатыттан, кыранысса таһыттан киирэр та-баардары кытта конкуренцияла-нар туһунан тыл көтөүр даһыны соччо сатамныта суох. Арай бөдөн кооперативтарга мустан, үптэрин түмэн, кредит ыларга солуок база-тын хаһаайыстыбатына эрэ туох эмит көдүүс тахсыаҕа.

Варвара Ивановна улууска ор-дон хаалбыт КП-лар, кооператив-тар туох-хайдах үлэлээн иһэллэ-рин туһунан олус сэргэх быһыы-лаах, ону баара тыа хаһаайыстыбатын управлениета үксүгэр ол-бу араас даннайдары хомуйуунан мунгурданара моһуок-туур курдук санаатым. Эһиил, он-тон кэлэр сылларга төһө да ыра-

АБЫЛАХ МЫЛ МИҔҔЫТЭС

«Рейтер» агенство биллэрэри-нэн, доруобуйа харыстабылы аан дойдутаағы Обществотын даннай-дарына Россия нэһилиэнньэтин ахсаана аччыыр. Ово төрөөһүнэ хас биридди тыһыынча киһиэхэ 8,8 тиксэр уонна өлүүтүн бэрт кыранан хаалар. Ааспыт сылга нэ-һилиэнньэ ахсаана 635200 киһи-нэн аһыйаата. Олох уһуна курдук сүрүн көрдөрүүгэ Россия сайды-ылаах дойдудартан 10-15 сыл ха-алан иһэр.

Билиги планетабытыгар айылҕа алдыатыһыларгыттан экономической хоромньу сыл айы улаатан иһэр, сүрүннээн сайдар дойдудары со-рдүүр. 60-нус сылларга хоромньу кээмэй 4 млрд. долларга тэннээр эбит буоллаҕына тиһэх 30 сылга бу сыһыпна 10 төгүлүн ордук үрдэ-этэ, 1991 сылга 44 млрд. долларга тэннэспит. Ааспыт 1998 сыл ХНТ летоһыгар «хара сыһынан» киир-бит: 434 айылҕа алдыатыһыларгыт-ураганнарга, сир хамсааһыныгар, о.д.а. 162 тыһ. киһи суох буолбуттар.

АХШ-ка Окриджтаағы лабора-

торияҕа стрелковой сэрии сэбин сана көрүңгэ айыллыбыт, манна буулдыа көтөр тургөнэ уларыһа сылдьар ньымата туттулуубут. Урукку курдук ботуруонна боу-рах эстэрин онугар алюминий уонна уу икки ардыгар реакция барыта туһаныллыбыт. Бу реак-ция хаамытын контуруоллаан ытааччы киһи буулдыа алдыатар күүһүн уларыттан сөп - улахан-нык дөйүтүтүн өлөрөгө тийэ. Саҕа сэрии сэбин бойбуой көрүңгэ 1,5 сылынан туһаныта тахсыаҕа.

Кийи бэчээттэн

БҮГҮН САХА БИЛЛИЛЭЭХ ПОЭТА И.Д. ВИНОКУРОВ - ЧАБЫЛБАН ТӨРӨӨБҮТЭ 85 СЫЛА

ЭЛБЭХ ӨРҮТТЭЭХ ТАЛААН ЭТЭ

Автопортрет

Илья Дороевич Винокуров-Чабылбан элбэх өрүттээх талаан этэ. Кини саха нуруотун культуратын, фольклорун, нуучча уонна аан дойду литературатын, искусствотун, суруйааччыларын, художниктарын уонна композитордарын элбэх үйэлээх айымньыларын үчүгэйдик билэрэ, үрдүктүк...

сыаналыыра. Поэт бэйэтэ куһаҕана суохтук уруһуйдуура. Сүһнүттэн-оспуттан ордон хаалбыт уруһуйдара уруһуйдуур дьобурдаабын үчүгэйдик көрдөрөллөр.

Сотурутаабыта, от ыйын 3 күнүгэр «Энсиэли» хаһыакка саха биллиилээх музыковед, искусствоведческэй наукаларга кандидат, билигин докторскэй диссертациятын суруйа сылдьар Галина Григорьевна Алексеева «Неисчерпаемый источник вдохновения» диэн дьобуһунаах үлэтин бэчээттэпитэ. Онно Илья Чабылбан культура сайдыытыгар оруолун туһунан суруйар.

«Өскөтүн кини уруһуйдүт үөрэбин ылбыта буоллар болотуна бэртээхэй маастара тахсыа этэ» диэн сыаналыыллар эбит кини уруһуйдарын көрбүт дьон уонна сыаналаабыт специалистар. Оттон музыкальнай үөрэхтээбэ буоллар талааннаах музыкант, композитор эбэтэр дирижер буолара саарбаҕа суох». Онук толору талааннаах этэ биниги чабылхай Чабылдаммыт.

«Н.Е. Морозов»

«Артур»

«Мин илиим»

О.П. Полякова

ур буолара. Ити уруһуйдара кини элбэх поэтической уобарастарын толорон, чуолкайдан биэрэллэр. Поэт И.Д. Чабылбан саха үгүс художниктарын кытта ыкса сибээһи тутуһара. Кини Саха АССР народнай художниктарын П.П. Романовы, М.М. Носовы, художник Ф.Т. Павловы уонна минигин кытта өр сылга истинник довордоспута.

Поэт кэргэттэригэр кини үгүс уруһуйдара ууруллан сыталлар. Онтон соргутун хаһыат бүтүгүнү страницатыгар көрөбүт.

«Автопортрет» — интэриһинэй, кэрэхсэбиллээх. Поэт, любитель-художник бэйэтин сизеркилэттэн көрөн уруһуйдаабыт. Бу үлэ 1944 сыллаахха суруллубут буолуон сөп.

Биллиилээх суруйааччы Н.Е. Морозов мэтириэтэ ордук табыллыбыт. Чабылбан бу мэтириэти суруйааччы эдэр эрдэҕинэ ойуулаабыта.

И.Д. Винокуров үгүс уруһуйдарыгар бэйэтин аймахтары уонна чугас дьоннорун ойуулаабыта. Олортон биридэстэригэр бэйэтин иккис кэргэнин Ольга Пантелеймоновна Полякова мөссүөнүн биэрбит. Поэт элбэх үлэтин уолаттарыгар Артурга уонна Леонидка анаабыт. Бу үлэлэргэ өлөрүмүһүлүбүт кэрэ дьүһүннэрэ үчүгэйдик бэриллэбиттэр.

Улахан уолун Артурга көрдөрөр наброската чаччы табыллыбыт. Уолу ойбос өттүттэн ойуулаабыт. Кини толкуйдуу олоһор. Ол эрэри бары үлэлэриттэн «Артур мэтириэтэ» диэн графическэй харандааһынан толоруллубут уруһуйа ордук чорбойор. Ойуу хараҕа, уоһа, баттаҕа бэртээхэйдик бэриллэбит. Бу сиппит-хоппут художник үрдүк маастарыстыбалаахтык толорбут үлэтэ буолар.

Илья Чабылбан тинэх уруһуйдарыттан биридэстэрэ «Мин илиим». Эмиэ бэртээхэйдик толоруллубут үлэ дии саныыбын.

И.Д. Винокуров-Чабылбан бэйэтин чабылхай дьобурун бу өттүгэр улахан болҕомтото суохтук сыһыаннаспыта хомолтолоох. Кини илиитин араарбакка чаччы дыһыардаахтык үлэлэспитэ буоллар, биниги өссө биир дьобурдаах, идэтийдик художниктаах буолбут буолуо этэбит.

«Портрет Артура»

ИСТИН МАХМАЛ МЫЛЛАРА

Саха сиригэр советскэй былааһы олохтоспут, бөбүргөтүспүт, биниги советскэй национальнай уусуран литературатын төрүттээбит Платон Алексеевич Ойуунускай нуруот диригиник таптыыра, мунуура суох ытыктыыра. Саха советскэй суруйааччыларыгар кини аҕа табаарыс, муударай сүбөһит, үтүү доҕор этэ. Сүүрбэһис, отутус сыллардаахха кини модун айымньытын сабыдыалын бэйэтин айар үлэтигэр билбэтэх кини абыраллаах кыһамньытынан туһамматах биир даҕаны саха суруйааччыта суоҕа эбитэ буолуо. Ол иһин кинилэр бары Платон Алексеевичка истин махтал тылларын этэллэрэ.

Онук кэрэ-бэлиэ тыллары оччотообуга эдэр поэт Чабылбан (Илья Дороевич Винокуров) эппитэ эмиэ биллэр. 1935 сыллаахха Саха сиринээри кинигэ издательствотыгар Чабылбан «Дабан» диэн хоһооннорун, ырыаларын кинигэтэ бэчээттэммитэ. ССРС Наукаларын Академиятын Сибирдээри салаатын Саха сиринээри филиалын библиотекаһыгар поэт ити кинигэтэ баар. Ол кинигэни кини бэчээттэнэн таҕыстаҕын улаата, 1936 сыллаахха олуһуну 9 күнүгэр, П.А. Ойуунускайга бэлэхтээбит эбит. Чабылбан бэлэхтиригэр кинигэ титульнай илиинигэр анабыл хоһоон суруйбут. Кини урут ханна да бэчээттэнэ илик. Ол бу баар:

В.Ө. Ойуунускайга

Ойуур, эмиэ Ойуу нусхай Киэргэнэ! Ойуунускай, Туой эмиэ! Саргылаа, Сатаары, Ыллаабы, Саҕа сат, Сатаан ыттан Сайдьыбыт. Бэйиэсийэ, Бэрт аата Сириэдийэн Тарбаата, — Сэбиэт ийэ Хайдаата! Эрэйдэнэн Эн иппит Элбэх үтүмэн Бэйиэппит - Эрэйдэнэн Кэлбинпит... Бэйиэсийэ, Уугун кыччат! — Арыычча Үүнэн иһэн, Этэр ыччат Тэбиэһирэн. 9.11.36 с. Дьоксуускай

Бу хоһоон, биллэн турар Илья Чабылбан бастыҥ айымньыларын ахсааныгар киирбэтэ буолуо. Отутус сыллар бастакы аңарын эргин поэт айар үлэтигэр хоһоон формальнай өттүгэр ордук кыһаны, чуолан чуолкай рифмаларын экирээти ухханыгар оҕустара сылдыбыта биллэр. Ити бу хоһоонго эмиэ кестөн ааһар (холобура «Эрэйдэнэн эн иппит элбэх үтүмэн бэйиэппит эриэйдэнэн кэлбинпит... сатаарытан ыллаабыт саҕа сатаан сатаан ыттан сайдыбыт» уода).

Ол да буоллар саха советскэй литературата сайдыытыгар П.А. Ойуунускай улахан суолтатын, кини поэзията үгүс эдэр дьону айар үлэбэ көүлээбитин кини литература үүнэр кадрдарын иппитин Илья Чабылбан манна бэрт дьонкэтик ыйар. Онон бу хоһоон саха советскэй литературатын төрүттээччитигэр истин махтал биир үтүү кэрэһитин быһыытынан кестүөн сөп. Семен ДАНИЛОВ, саха народнай поэта

УРУҤУЙДАР ТУГУ КӨРДӨРӨЛЛӨРҮЙ?

Уруһуйдүт-художник талаана поэт талаанын кытта дьүөрөлөһөрө үгүс буолар. Ол курдук, поэтической дьобур уус-уран дьобуру кытта дьүөрөлөһөрө эмиэ баар. Маньаха биниги элбэх холобуру аҕалыахпытын сөп. Барҕары эпохатын улууканнаах скульптора Микельанджело поэт этэ. Нуучча улуу поэт Александр Сергеевич Пушкин чабылхайдык уруһуйдуура. М.В. Лермонтов үчүгэй уруһуйдүт этэ. Кини масло, акварель кырааскаларынан онортообут хартыыналара уонна уруһуйдара биниги күнэрбитигэр тиниэ сүпсүккэ-оспокко ууруллан кэлбиттэр. Украина улууканнаах поэт Т.Г. Шевченко бэйэтин кэмий уһулдуччулаах художнига этэ. Кини элбэх уус-уран нэһилиэстибэни хаалла ыбыта. Уонна тиниэр, биллэрин курдук, аналлаах художественнай үөрэхтээх советскэй эпоха улуу поэт В.В. Маяковскэй элбэх уус-уран үлэни хаалларбыта.

Биниги Сахабыт сиригэр эмиэ итинник этэ. Саха уусуран литературатын төрүттээччи, революция иннинээри биллиилээх поэт А.Е. Кулаковскэй мамонт муһунтан кыһан, чочуйан оноруунан дьарыктанара. Поэт уонна революционер П.А. Ойуунускай уруһуйдуурун таптыыра уонна чаччы үчүгэйдик уруһуйдуура.

Саха поэт Илья Дороевич Винокуров-Чабылбан куһаҕана суохтук уруһуйдуура. Хомойуох иһин, кини үгүс үлэлэрэ сүтэн-оһон хаалбыттар. Ол да үрдүнэн билигин баар уруһуйдара художник дьобурун үчүгэйдик көрдөрөллөр. И.Д. Чабылбан хоһоон суруйарын ойбос өттүгэр уруһуйдуу...

ДОҢОЧЧУКААМ, ӨЙДҮҮГҮӨН

Долгун ооньуур муоратын, Чункунаабыт түүн үөһүн, Чуумпу сайбыт куоратын, Сүрэх ууллар тапталын, Сүлүһүннээх ап дьолун? Уоттаах хааннаах эрэли Уураһынан билэри? Түүнгү намын долгуннар Түллэн аргый кэлэнэр, Түөкэйдэнэр улгумнар Төннөн түһэр этилэр... Бизрэк тааһа сымара Бигэммитиги сытара. Доҗоччугоом, өйдүүгөн Уолан, хорсун атаһың Килбигийбит дьүһүнүн, Кипаристар кынтаһан, Кэккэли көрө туран Кэрэһит буолбуттарың? 1937 с.

Василий МАЙСКАЙ

ЧАБЫЛБАНГА

Былыр, Россия хараҥа былааһыгар, Уөдүйбүтэ Аан дойду бастакы сэриитэ. Бу сыл, ХатыҥАрыы балаҕаныгар Төрөөбүтүң, эн, саха ийэттэн. Саҕардыы сүүрэн иһэн революцияны эҕэрдэлэспитиң. Ол Октябрь уураабат уорааныгар эн улааттар-улаатан испитиң. Төрөөбүт Саҕаҥ кэрэ айылҕата эн куккун-сүргүн хам ылбыта. Аймах-билэ дьонун айылгыта. Эн дууһаң ортотунан айыллыбыта. Ол иһин

баайдары, батталы. Сөбүлээбэт буола улааппытың. Оттон олобу, кэнэбэс ыччаты тылларынан уруйдаабытың. Нуруот өстөөхтөрүнүүн охсуһуң. Ыстаал бөрүөбэ кубулуйбута. Оттон ыла эн хоһооннорун Сааллар чабылбан буолан куһуурбуттара. Ол иһин, бэйэбин билинэн Чабылбан — диэн ааттаммытың, Ол эрэри, эн, киэмсинэн Бэйэбин хаһан да арбамматың. ... Сүүрбэһис үйэ түөрт уон биирис сыла. Ааннаабыта Аан дойду

иккис сэриитэ. Бырааттыы Советскэй сир тула Сабардаабыта фашист хааннаах илинитэ. Артиллерия бастакы тыаһыгар Сатараабыта өлбөт-сүппэт ырыаларың. Аллаах да ат экирээпшэтинэн, Походтарга сыыдам хайыһарынан айанныырың. Оттон тыылга тыал да сиппэтинэн, Хомоҕой хоһооннорунан дайарың. Сынньанары билбэккэ, тэтимирэн, Дьон, дьол туһугар айарың. Ол да иһин Пушкин «Русалката», Лермонтов «Палестинатын лабаата» Онтон да атын нуруоттар классиктара

Сахалыы ыраастык саҕарбыттар. Аатың курдук, чабылбанныы, Чаччы, чабылхай олобу олоҕобутун. Ол да буоллар ааһан сиппэт Үксү, үтүөнү онорбутун. Ол иһин хаан-уруу дьонун, Намың Эйигин кэриэстээн айхаллыбыт! Сүрэхтэн сүппэт намын Уохтаах тылларынан ахтабыт! Ол иһин, Эн, бүгүңгэ диэри, тыһынааххын! Аны да сүүһүнэн үйэ олоҕор кыахтааххын!

Программа ТВ со 2 по 8 августа

Понедельник, 2 августа

1-я программа
Канал ОРТ
 06.00 "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Во имя любви".
 10.15 Человек и закон (с сурдопереводом).
 10.55 Мультфильм "Золотой цыпленок".
 11.10 Серил "Звездные войны".
 12.00 Новости.
 12.15 Худ. фильм "Одинокая женщина желает познакомиться".
 13.50 "Ералаш".
 14.05 "Фантом 2040".
 14.30 Программа "Вместе".
 15.00 Новости.
 15.15 "Гарри — снежный человек".
 15.40 Мультфильм "Гадкий утенок".
 15.55 Звездный час.
 16.30 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Во имя любви".
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Графиня де Монсоро".
 19.15 Программа "Мы".
 19.55 "Мисс Марпл".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Босвик "В зоне особого внимания".
 23.20 "Взгляд".
 00.05 Новости.
 00.20 Худ. фильмы "Гражданин убегающий", "Канун".

2-я программа
Канал "Россия"
 07.00—9.45 "Доброе утро, Россия!".
 07.20 "У всех на устах".
 07.45 "Программа передач".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.45 "Товары — почтой".
 10.10 "Миледи".
 11.00 Вести.
 11.35 "Маленький бродяга".
 12.30 Моя семья.
 13.30 "Магазин на диване".
 14.00 Вести.
 14.30 "Антонелла".
 15.20 "Дикий ангел".
 16.15 "Музыка, музыка...".
 16.25 "Гомеопатия и здоровье".
 16.30 "Первые поцелуи".
 17.00 Вести.
 17.30 "Башня".

Якутск
 18.00 Ансамбль "Туймаада". Концерт.
 18.35 "ТҮӨЛБЭ". "Русские посиделки" (т/с "Лицей", г.Алдан).
 19.05 "Тыа сирэ".
 19.30 "Саха сирэ—Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 Вести.
 20.35 "Горько-2".
 22.40 "Урмас Отг с...".
 23.45 "Дежурная часть".
 00.00 Вести.
 00.30 "Мастер-Ралли-99".
 00.45 "Магазин на диване".

3-я программа
Канал "Россия"
 17.55 "Лето нашей тайны".
 19.00 "Любовь с первого взгляда".
 19.35 "Русский бизнес".

21.40 Комедия "Не ждали, не гадали".
 23.05 Александр Гордон. "Собрание заблуждений".
 23.35 "Темные небеса": "Оттенки серого".
 00.20 Новости.

2-я программа
Канал "Россия"
 07.00—9.45 "Доброе утро, Россия!".
 07.20 "У всех на устах".
 07.45 "Программа передач".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.45 "Товары — почтой".
 10.10 "Миледи".
 11.00 Вести.
 11.35 "Маленький бродяга".
 12.30 Моя семья.
 13.30 "Магазин на диване".
 14.00 Вести.
 14.30 "Антонелла".
 15.20 "Дикий ангел".
 16.15 "Музыка, музыка...".
 16.25 "Гомеопатия и здоровье".
 16.30 "Первые поцелуи".
 17.00 Вести.
 17.30 "Башня".

Якутск
 18.00 Ансамбль "Туймаада". Концерт.
 18.35 "ТҮӨЛБЭ". "Русские посиделки" (т/с "Лицей", г.Алдан).
 19.05 "Тыа сирэ".
 19.30 "Саха сирэ—Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 Вести.
 20.35 "Горько-2".
 22.40 "Урмас Отг с...".
 23.45 "Дежурная часть".
 00.00 Вести.
 00.30 "Мастер-Ралли-99".
 00.45 "Магазин на диване".

3-я программа
Канал "Россия"
 17.55 "Лето нашей тайны".
 19.00 "Любовь с первого взгляда".
 19.35 "Русский бизнес".

Среда, 4 августа

1-я программа
Канал ОРТ
 До 12.00 — профилактика
 12.00 Новости.
 12.15 "Добрый день".
 13.00 "Юркины рассветы".
 14.05 "Фантом 2040".
 14.30 Программа "Вместе".
 15.00 Новости.
 15.15 "Гарри — снежный человек".
 15.50 Классная компания.
 16.05 Зов джунглей.
 16.30 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Во имя любви".
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Графиня де Монсоро".
 19.15 Человек и закон.
 19.55 "Мисс Марпл".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Триллер "Мертв по прибытии".
 23.30 "Темные небеса": "Гори, гори ясно".
 00.15 Новости.

2-я программа
Канал "Россия"
 07.00—9.45 "Доброе утро, Россия!".
 07.20 "У всех на устах".
 07.45 "Программа передач".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.45 "Товары — почтой".
 10.10 "Миледи".
 11.00 Вести.
 11.35 "Маленький бродяга".
 12.30 Моя семья.
 13.30 "Магазин на диване".
 14.00 Вести.
 14.30 "Антонелла".
 15.25 "Дикий ангел".
 16.15 "Музыка, музыка...".
 16.30 "Позвоните Кузе!".
 17.00 Вести.
 17.30 "Башня".

Якутск
 18.00 "Кэм" программа.
 18.30 "Обычная семья" (ТРК "Алмазный край", г.Мирный).
 18.50 К 50-летию открытия первых алмазов в Якутии. "Строитель алмазных карьеров".
 19.05 МТК. День Нептуна.
 19.30 "Саха сирэ—Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 Вести.
 20.35 Боевик "Кровавый спорт-11".
 22.10 "Площадь звезд-99".
 23.15 Автошоу.
 23.45 "Дежурная часть".

00.00 Вести.
 00.30 "Мастер-Ралли-99".
 00.45 "Магазин на диване".

3-я программа
Канал "Россия"
 18.00 "Лето нашей тайны".
 18.55 "Диалоги о рыбалке".
 19.25 Сам себе режиссер.

Четверг, 5 августа

1-я программа
Канал ОРТ
 До 12.00 — профилактика
 12.00 Новости.
 12.15 "Добрый день".
 13.00 "Юркины рассветы".
 14.05 "Фантом 2040".
 14.30 Программа "Вместе".
 15.00 Новости.
 15.15 "Гарри — снежный человек".
 15.50 "Возможно все!".
 16.05 Улица Сезам.
 16.30 "...До шестнадцати и старше".
 17.00 "Во имя любви".
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Графиня де Монсоро".
 19.15 Экстренный вызов. Спасатели.
 19.40 Комедия "Золотой теленок". 1-я серия.
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 "Золотой теленок". 2-я серия.
 23.25 Приглашает Концертная студия "Останкино". Сергей Юрский.
 00.20 "Темные небеса": "По обе стороны".
 01.05 Новости.

2-я программа
Канал "Россия"
 07.00—9.45 "Доброе утро, Россия!".
 07.20 "У всех на устах".
 07.45 "Программа передач".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.45 "Товары — почтой".
 10.10 "Миледи".
 11.00 Вести.
 11.35 "Маленький бродяга".
 12.30 Моя семья.
 13.30 "Магазин на диване".
 14.00 Вести.
 14.30 "Антонелла".
 15.25 "Дикий ангел".
 16.15 "Музыка, музыка...".
 16.25 "Гомеопатия и здоровье".
 16.30 "Первые поцелуи".
 17.00 Вести.
 17.30 "Башня".
 17.55 Футбол. Чемпионат России. "Динамо" (Москва) — "Сатурн" (Раменское).
 20.00 Вести.

Якутск
 20.35 "Саха сирэ—Якутия".
 20.55 Реклама.
 21.05 Реальная экономика.
 21.15 Служба "02".
Канал "Россия"
 21.25 Худ. фильм "Двойной грех".
 22.30 "Слушается дело".
 23.20 "Мастер-Ралли-99".
 23.40 "Дежурная часть".
 23.55 Вести.
 00.30 "Магазин на диване".

3-я программа
Канал "Россия"
 20.35 "Два рояля".

Пятница, 6 августа

1-я программа
Канал ОРТ
 06.00 "Доброе утро".
 09.00 Новости.
 09.15 "Во имя любви".
 11.10 "Звездные войны".
 12.00 Новости.
 12.15 "Добрый день".
 13.00 "Юркины рассветы". Заключ. серия.
 14.15 Мультфильм "Гадкий утенок".
 14.30 Программа "Вместе".
 15.00 Новости.
 15.20 Худ. фильм "Тамми".
 16.50 Мультфильм "Приключения на даче".
 17.00 "Во имя любви".
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 "Графиня де Монсоро" (заключительные серии).
 20.10 Док. детектив "Убить директора". Дело 1997 года.
 20.40 "Спокойной ночи, малыши!".
 21.00 Время.
 21.35 Погода.
 21.40 Коломбо в детективе "Старый портвейн".

23.25 Песня-99.
 00.10 Триллер "Не тот человек".
 02.00 Новости.

2-я программа
Канал "Россия"
 07.00—9.45 "Доброе утро, Россия!".
 07.20 "У всех на устах".
 07.45 "Программа передач".
 08.15 "Тысяча и один день".
 09.15 "Дежурная часть".
 09.45 "Товары — почтой".
 10.10 "Миледи".
 11.00 Вести.
 11.35 "Маленький бродяга".
 12.30 Моя семья.
 13.30 "Магазин на диване".
 14.00 Вести.
 14.30 "Антонелла".
 15.25 "Дикий ангел".
 16.10 "Музыка, музыка...".
 16.25 "Гомеопатия и здоровье".
 16.30 "Первые поцелуи".
 17.00 Вести.
 17.30 "Башня".

Якутск
 18.00 Фильм—детям.
 18.25 "Дальний Восток".
 18.55 "Геван". "Верю в эвенков". Председатель Ассоциации эвенков Иван Атласов.
 19.10 Программа корпункта НВК "Саха" в Москве.
 19.30 "Саха сирэ—Якутия".
 19.50 Реклама.
Канал "Россия"
 20.00 Вести.
 20.35 Худ. фильм "В городе Сочи темные ночи".
 22.55 Подиум д'Арт.
 23.25 "Мастер-Ралли-99".
 23.45 "Дежурная часть".
 00.00 Вести.
 00.30 "Магазин на диване".

3-я программа
Канал "Россия"
 17.55 "Лето нашей тайны".
 18.55 "Устами младенца".
 19.25 "Городок".

Суббота, 7 августа

1-я программа
Канал ОРТ
 08.00 Мультфильм "Мы с Шерлоком Холмсом".
 08.10 Худ. фильм "Смотри в оба!".
 09.25 Слово пастыря.
 09.45 Домашняя библиотека.
 10.00 Новости.
 10.15 Программа "100%".
 10.45 "Утренняя почта".
 11.15 "Каламбур".
 11.50 Смак.
 12.10 Возвращение Третьяковки.
 12.45 Экстренный вызов. Спасатели.
 13.15 Худ. фильм "Месяц август".
 14.25 Программа "Цивилизация".
 15.00 Новости (с сурдопереводом).
 15.15 В мире животных.
 15.55 Мультфильм "Страшный, серый, лохматый".
 16.05 "Игорь Крутой — друзья и песни". Часть 1-я.
 18.00 Новости (с сурдопереводом).
 18.15 Тема.
 18.55 "Ералаш".
 19.10 Комедия "Жандарм женится".
 21.00 Время.
 21.30 Погода.
 21.35 "Секретные материалы".
 23.15 Лариса Долина в программе "Женские истории".
 23.45 Комедия "Большое приключение коротышки".

2-я программа
Канал "Россия"
 08.00 "Лиса и заяц". Мультфильм.
 08.15 Худ. фильм "Шен из со звездия Гончих Псов".
 09.25 "Дюймовочка". Мультфильм.
 10.00 "Доброе утро, страна!".
 10.35 Сам себе режиссер.
 11.05 "Сто к одному".
 11.50 "Любовь с первого взгляда".
 12.15 "Золотой ключ".
 12.30 "Хорошие новости".
 12.45 "Как потерять вес?". "Витамин роста". Мультфильмы.
 13.00 Детектив "Страсть и рай". 1-я серия.
 14.00 Вести.
 14.35 "Дикие лебеди". Мультфильм.
 15.35 Комедия "Светлая личность".

Якутск
 17.10 "За конкурсами — буду-

ше".
 17.30 "Газовая магистраль-2".
 17.55 "Сахацирк" — самый северный в мире.
 19.05 Реклама.
 19.15 "Толко". Норуот хаһаайыстыбатын утуолээх улэһинэ Степан Аржаков 70-н сааһыгар.
 19.40 К 50-летию открытия первых алмазов в Якутии. Ленская площадка.
Канал "Россия"
 20.00 Вести.
 20.30 Досье. "Стреляющий август".
 21.00 Комедия "Дежа вю".
 23.00 Молодежная комедия "Загадки любви".
 00.45 "Мастер-Ралли-99".
 01.00 Горячая десятка.

3-я программа
Канал "Россия"
 17.05 "Дружная команда". Худ. фильм для детей.
 17.25 "Большие и маленькие". "Джон-футболист". Док. фильмы для детей.
 18.00 Моя семья.
 19.00 Старая квартира. Дайджест.

Воскресенье, 8 августа

1-я программа
Канал ОРТ
 08.00 Фильм "Когда песня не кончается".
 09.30 "Русалочка".
 10.00 Новости.
 10.15 "Непутевые заметки".
 10.30 Пока все дома.
 11.05 Утренняя звезда.
 11.55 "Ералаш".
 12.05 Армейский магазин.
 12.35 "Играй, гармонь любимая!".
 13.05 Крестьянские ведомости.
 13.30 "Все путешествия команды Кусто". "Узники моря".
 14.20 "Смехопанорама".
 15.00 Новости (с сурдопереводом).
 15.15 Здоровье.
 15.45 "Чип и Дейл".
 16.10 "Аладдин".
 16.40 "Игорь Крутой — друзья и песни". Часть 2-я.
 18.35 "Ералаш".
 18.45 Комедия "Где находится нофелет?".
 20.15 "Серебряный шар". Евгений Урбанский.
 21.00 Время.
 21.45 Погода.
 21.50 КВН-99.
 23.40 Футбольное обозрение.
 00.10 Алексей Баталов в программе "Абазур".
 00.40 Худ. фильм "Майк Хаммер: больше, чем убийство".

2-я программа
Канал "Россия"
 08.00 "Сказка о Золотом петушке". Мультфильм.
 08.30 "Служу Отечеству!".
 09.00 "Сельские вести".
 09.30 "Почта РТР".

Якутск
 10.00 К Дню строителя.
 10.30 "Бизончик".
 11.00 Телефестиваль "Солнечный круг". Номинация "Наш Пушкин" (лучшая передача на пушкинскую тему). "Моя Мадонна" (Амгинский улус).
 11.30 "Сородичи".
Канал "Россия"
 12.00 Русское лото.
 12.40 "Мир книг с Леонидом Куралевым".
 13.00 Худ. фильм "Страсть и рай". 2-я серия.
 14.00 Вести.
 14.30 "Первый роман Михаила Булгакова". "Маэстро". Док. фильмы.
 15.10 "На здоровье!".
 16.10 "Закон и порядок".
 17.00 Диалоги о животных.
 18.00 Комедия "Джокер".
 19.35 Боевик "Меченые".
 21.55 Леонид Енгибаров, Юрий Никулин, Ролан Быков и Елена Камбурова в программе "Фрак народа".
 22.50 "Дежурная часть".
 23.20 "Мастер-Ралли-99".
 23.35 Худ. фильм "Розенкранц и Гильденстерн мертвы".

3-я программа
Канал "Россия"
 10.00 "Доброе утро, страна!".
 10.30 "Аншлаг".
 11.00 "Городок".
 11.30 "Устами младенца".

Андрей КОБАКОВ

ИЛДЫИЙ ДУУ БУ МИИГИН ОЛ ДОЛГУН УӨБҮГЭР

Омуннаан оргуйар Элиэнэ эбэбит Очуос таас бизрэгэр бүгүн мин сырыттым. Оно баар дыкстилээх балыхан көстүүттэн Олус дээн сөхпүспүн эһиэхэ тирдэбин.

Үүнүүлээх ходоһа субуута буоланнар Халбаһа долгуттар солбуһа хаамтылар. Таас очуос килбэйэр, килэркэй иэдэһин Харса суох кэлэннэр саайталаан бардылар.

Үөр сылыгы буот быстар түһүүтүн санатан Күүгэннээх долгуттар сизэллэнэ сүүрдүлэр. Эһинтин кистиридин тибирэн-тыбыыран Биир дүрүс ырилин, куугунуу сытылар.

Эрһэ долгуттар эриллэ-эриллэ Күһүнгү соуокутуу түүрүллэ түстүлэр. Ыраахха эһиллэр эминнэх таммахтар Күн уотун тэйтэн күлүмнүү сахтылар.

Уоскуйар дээн тугун олох да билбэккэ Уорааннаах хамсаны чыпчаалын көрдөрөн, Хас кэлбит балаһа тыалыһын уураһан Уордайбыт долгуттар кытара кыыстылар.

Мин мантан дуоһуйдум, долгуйдум, астынним - Хайдахтаах кэрэний, барҕаны, улуунуй! Бу маннык көстүүлээх киһи дээн оруспүт Барыта биһинэ - сахалар киһинэрэ.

Уйабас музабын баарысты тиэрэммин Устуохпун баардым Элиэнэм ыурунан Оо, тыалыам, көстүбөт кынаккар уйангы Илдьиний дуу бу миигин ол долгун уөһүгэр 22.07.99

АНЫГЫ САЛАЙААЧЧЫ МЭТИРИЭТЭ

(Дьингизэх олобо)

Харчы көрдөөн хантаһаан Угэн-сүктэн үп көрдөөн Бары ааны төгсүйдэ Барытыттан малыйда.

Ылар эрэ инниттэн Ымах гына сатаата Биэриэхтэрэ дии санаан Мичик гынан да көрдө.

Бары туттар миэтэтэ Түмүктэри биэрбэтэ Быһыһыр тирах булбакка Барыларын сапсыйда.

Улэ турар куттала Ыган кэллэ, ыксатта Оттон тойон үөһөттэн Күнүн аайы дибдийдэ.

Хамнас дээн көрбөтөх Хара улэ киһитэ Хаһы-ыһы былаастаны Быһаарсарын ордордо.

Уолуктаһар даһаны Олус ыраах буолбатах Күнэ-дьыла үүмүтэ Оно дьэңкэ көһүнэ.

Аһыһар аска сыанабыт Ааһа олус үрдэтэ Ахсым атты дохсундук Иннин дики дулууста.

Экирэтэр албаһтар Эки олох сипһэттэр

«Инфляция» паразит Ааспат ыары буулаата.

Барар сирэ баранна, Кэлэр ыра кыраата. «Мутук маска ыйанар» Муһуһуһу тирээтэ.

Кэллэ-барда, кириетэ Барыларын көрүстэ. Сокуон тугу этэрин Сорохторго ойдөттө.

Улэ дьонун олобо Ыараабытын көпсөстэ Очотугар үлэбэ Охсуохтаһын быһаарда.

Былаанаммыт харчыны Биэрэллэрин модьуйда Улэлэммит үлэбэ Төлөбүрүн көрдөөтө.

Син-биир олох кураанах Илли соттон табыста. Өссө эһин «куруубай Киһи буолбут» аатырда.

Быйылгытын, хайыһаай, Эһилигигэ уурдулар. Ааспыт сыллаах хамнаһын Авансалыах буолдулар.

Дойдугар кэлбитэ Дьон күүтэн тураллар. Төһө хачча аһалтын Сылыктырды көрөллөр.

27.07.99

*** Санаам букатын сөпсөспөт Бу маннык ыар олохтон, Сүрөбим букатын ылыммат Бар дьон сыһаннаһытын.

Хаһаанга дылы салбанар Аймалдан хаһыта? Холоруктуу ытылар Лаан дойдун иэдээнэ?

Куттал суоһуур ханна эрэ Оргууй ааннаан иһэрдий, Ону ытырыктата саныбыт Куйахабыт күүрүр диэри.

Ол эрэн эрэл кыыма Умайа кытыастар сүрэххэ, Урайыһаа харак урта Сайыһыгар ардах кэрэстэ. 7.12.98 с.

*** Хараһа, борук-сорук Чуумпу, им-һым Арай оһохпор Аһыйах хардаһас

Аһылы умайар. Ааспыкка кыратык Төнһөн ылабын, Хараһар барытын Анааран көрөбүн. Түүл-бит курдук Өйдүүбүн ол кэми Эн биһи иккиэн Дьоллоох кэммитин. Ол эрэн,

Ааспыт төһүбөт, Ааспыт тиллибөт, Ааспыт эргийбөт, Ааспыт хатыламат. Уматабын суруккун Уйаара-кэйэрэ Хараастан тураммын, Сайыһа көрөммүн. Уот иччитэ обургу Хатан Тэмизрийэ

Хатаннык күлэ-күлэ Сиир омуннаахтык... Санааһар, Дууһам ытырын Кулгааһар истаһин Санааһар

Кумааһыны кытта тэһнэ Бэйэм умайабын... Санһыһыһыт Хараһынан Санааргы көрөбүн Күл-көмөр буолбут Эн суруктаргың...

*** Суох, мин ытааһын Харакһыттан уу бычалыһат, Мин оннубар уулар хаар Сүүрүк буолан ыты устар.

Суох, мин хомойоһун Кутурбан куоһа кубулуйан, Мин оннубар хоргутуо Хом санаалаах хотой кыыл.

Суох, мин эһэппин Доворбор аны таптап тылын, Мин оннубар сипһийэ Сиккиэр тыал оргуудук.

Суох, мин кырдыһаппын Сааһыран охтон түспэппин,

Мин оннубар күһүңгү от Хағдарыйан силлэн түһө.

Суох, мин тупһаппын Санааһын кириэһэс огос-тон, Мин оннубар тутуоһа Айбыт тойон таһара.

Суох, мин иэстэспэппин Өстөһүңү өһүөннэхтик көрөн,

Мин оннубар иэстэһий Айылһа күүстээх хайыһыта.

Суох, мин уруйдааһын Көлөр үйэни эрдөттөн, Мин оннубар айхалһа Ол кэм кэрэ кэрдиһэ.

Суох мин түһэбэппин Иһикини өтө көрөн, Мин оннубар түстүбэ Бөлүһөк киһи көстөн.

1998 с. Варя ЕГОРОВА, Кобокон

«Эгсиэли» хаһыат редакцията кырдыһас журналист Васильев А.Д. биһргэ төрөбүт убайа Уөһэ Булуу Харбалаһын олохтоо

Күндүтүк саныр тапталлаах ийэбит, эбэбит, Үөдэй нэһилигин олохтоо, үлэ, тыыл ветерана СОЛОВЬЕВА Вера Максимовна

Таптыр кэргэним, аһабыт ПОТАПОВ Василий Егорович

Таптыр, убаастыр таай-быт ПОТАПОВ Василий Егорович

Күндү доһорбүт, бааттаах булчут, балыксыт, киһи кэрэ-мэһэ ПОТАПОВ Василий Егорович

Дьүүгэбэр Екатерина Георгиевна, оболоругар Таняча, Егорка таптыр аһалара ПОТАПОВ Василий Егорович

Биһргэ үөрэммит дьүүгэбигэр Таняча тапталлаах аһата ПОТАПОВ Василий Егорович

Дьүүгэбигэр Екатерина Георгиевна, оболоругар Таняча, Егорка тапталлаах кэргэнэ, аһалара ПОТАПОВ Василий Егорович

Дьүүгэбигэр, биһр дойдулаһытыгар Екатеринача, оболоругар Таняча, Егорка таптыр кэргэнэ, аһалара ПОТАПОВ Василий Егорович

Дьүүгэбигэр Екатерина Георгиевна, оболоругар Таняча, Егорка тапталлаах кэргэнэ, аһалара ПОТАПОВ Василий Егорович

Дьүүгэбигэр Екатерина Георгиевна, оболоругар Таняча, Егорка тапталлаах кэргэнэ, аһалара ПОТАПОВ Василий Егорович

Дьүүгэбигэр Екатерина Георгиевна, оболоругар Таняча, Егорка тапталлаах кэргэнэ, аһалара ПОТАПОВ Василий Егорович

КЫТАЛЫКТЫ КЫРАЙДАҔЫМ...

Кырдыһар сааспар «Кытылым», Бохоорорбор «Булуһум» Кынаттаах кыталыкты, Куорсунаата кубалардым, Кыталыкты кырайдаһым, Кубаларды күпсүйдэбим.

Төрүт төлкө мин Түбэм Таммах-сүмэ хаан эһтэ, Устүүр үөстээх Өлүөнэм Өлбөт-мэһэ тыын укта, Кыталыкты кырайдаһым, Кубалардым лонкунуоһум.

Кылааннаһа өлбөт үйэм, Өргөстөннө сайдар кэмим, Сээркээн Сэһэн номоһуну Сэттэ төгүл сэттэ буолуом, Кыталыкты кырайдаһым, Кубаларды күпсүйдэбим.

«Сэттэ сэргэ» кэчигирээн, Кэлэн иһэр кэскиллээх Кэрэһит Саһа үйэбит Дабааныгар кынаттыа, Кыталыкты кырайдаһым, Кубаларды лонкунуоһум. Дьүүгөр ТҮБЭ

ЧЫККЫМАЙ СЫАНАТА

Кирилэ саатын, рюкзактын сүгэн оноһ-манан уолан эрэр чалбахтары тумнан дьизэлэн иһэр. Нэдиэлэ устата дурдаһа тонно-хатта да биһр эрэ чыккымайдаах. Кирилэн, эр киһи дуоһа буолан, саас аайы сордоһон ахан биһрэр. Ол гынан баран куһу-хаһы хоторбута суох, хата, ороскуота элбэх быһылаах. Быйыл уу элбэх буолар, оноһ кус элбири иһи дээн олох эрдэттэн бэлэмнэммитэ.

Массынаһаһтарга эрдэ үлэһэн бордодуукталы, ботуруон, хорсоох ыла куоракка кириэн тахсыбыта. Ол дьонун сыаналара ыарахан эбит, мөһөөк сүүрбэтин туура тутан ылбыттара. Харчытын харыстаан кытайдартан хорсоох ылан сирэйэ быһа сымтыда. Харыстаан кэттэххэ сылдыһар иһи дьэбитэ, ханна баарый, наадатыгар таһса сылдьан абыраһтаммат гына тэлэ көтөн кэбистэ. Хайдах салаһаан курдук онгорбут баһайыларай.

Мөһөөк аһыс уона көттөү ити. Аны өйүөтүгэр, сезон аһар-сабар аһылыгынаан икки мөһөөк бизэ уон курдуга барда. Биһр чыккымайыгар сүүрбэччэ ботуруону ыһпыт. Үкэһ үчүгэй аһылык кэһниттэн сыал ыгытыгар барда быһылаах, алта уон алта солкуобай «лас».

Дьэ, доһор, сыаналаах чыккымай буолла быһылаах, сордоох хас кыраам эбитэ буолла, саатар көһөн да буолбат. Кирилэ таах иһиэхтээһэр ороскуотун аһан көрдө. Бай, алта мөһөөктөн быдан таһыста. Бу харчы суоһар элбэх ороскуот буолбут. Ол иһин ойгоһ айдаарар эбит. Ити харчыга уонча киһлэ эти ылан сизн тэллэннэтэ-тэллэннэтэ, ойдоһун былгычы кууһан сипһыта быдан ордук буолуо эбит. Чэ, тугу буолуой оччолоох харчы барар-кэлэр. Хата, ол оннугар сааскы сибизһэй салгыһынан тыһынаһым, айылһалыһын алтыстаһым, хайа уонна кыра уолум куһу көрөн үөрүө турдаһа. Кирилэ бэйэтин уоскутуна.

Эрчим БАҔЫЛ

РЕДАКТОР В.Г. КАСЬЯНОВ ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционная издательская система — 21141

Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэбитин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйын. Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыһын биһр буолбат. «ЭГСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата. 678040, Саха Республикаһа, Нам с., Октябрьскай уул. 1. E-mail: editor62@sakha.ru

Тэриһин таһаарааччылар: Саха Республикаһын Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. СР бэһээт уонна маассабай информация көһүлүн көмүскүүр региональнай инспекцияһыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — Я 0085.

Талыһына уонна таһыһына «Эгсиэли» хаһыат редакцияһынай-издательскай систематыгар. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэһээттэннэ, Ордонникдаа уул. 38. Формата А3. Кээһэйэ 1,0 бэһээт. лис. Индекс — 54889. Тираһа — 2094. Бэһээкэ иһин баһтанна — 12:00 ч. 30.07.99 с. Саһаһын №-рэ — 94

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

«Эгсиэли» хаһыат редакцияһыгар суһаллык быстах кэмгэ компьютерга үлэһиһр, түргэһник бэһээттиһр оператор наада. Үлэ усулуобуйатын редакцияһа кэлэн билсэргитигэр эбэтэр 21-3-32, 21-1-41 тел. билсиг.

Прицентээх, косилкалаах мини-трактор 25 тыһыһыһа солкуобайга атыһылар. Аадырыһыт: Партизан, Кривошапкиннар. Телефон — 25-6-10

Продаётся недостроенный дом с усадьбой. Оплата по договоренности. Возможен бартер. Звонить по телефону: 22-8-78

Считать недействительным утерянный аттестат, выданный в 1998 г. А 3018216 Намской политехнической средней школой на имя Калашникова А.З.

Официальный дилер ООО «Копиртхесервис» ЧП Ильина обслуживает и ремонтирует копировально-множительных аппаратов «Canon», а также заправляет картриджи FC/PC, заправляет лазерным принтерам.

1994 с. Нам III-с сүһүөх орто оскуолатынан Алексеева Наталья Илларионовна аатыгар бэрлибит В 172275 №-дээх аттестат сүһпүтүнэн дьинэ суоһунан ааһылар.

Требуются на работу охранники базы, тракторист. Обращаться в отдел кадров. Администрация МУНУ ЖРКХ

МУП ФАПК «Нам» организует прием свежей рыбы, а также формирует бригады рыбаков на договорной основе. За справками обращаться по тел.: 21-1-91 или в контору МУП ФАПК «Нам».